

Цикало М.В.

студент юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник – професор
кафедри фізичного виховання
заслужений працівник народної освіти
України, професор Грибан В. Г.*

ГІГІЄНА ТА БЕЗПЕКА ПРАЦІ В ЄВРОСОЮЗІ

Значна увага приділяється питанням охорони праці та здоров'я на виробництві у Європейському Союзі і країнах, що входять до нього. Створення Європейського Союзу було затверджено Трактатом 7 лютого 1992 року в Маастрих (Нідерланди).

Європейський Союз - це об'єднання демократичних європейських країн, які об'єдналися заради, миру та розвитку. Країни, що входять до його складу, заснували спільні інституції, яким було делеговано частину їхніх суверенних повноважень, завдяки чому стало можливо демократично приймати рішення з конкретних питань, які становлять спільний інтерес, на європейському рівні. Європейський Союз створив спільну валюту, спільний ринок, в якому люди, послуги, товари і капітал пересуваються вільно. Він намагається зробити так, щоб внаслідок соціального прогресу та справедливої конкуренції якомога більше людей могли скористатися перевагою спільного ринку

Правовими актами ЄС є *регламенти, директиви, рішення, рекомендації та висновки*. За своєю природою вони є різними, одні з них обов'язкові до виконання, інші – ні, вони встановлюють бажані схеми поведінки.

Основні напрямки стратегії ЄС в області охорони праці:

- збереження і розвиток працездатності;
- профілактика виробничого травматизму і професійних захворювань;
- профілактика захворювань опорно-рухливого апарату;
- сприяння психологічному благополуччю на робочому місці;
- збереження трудової активності і управління трудовим процесом.

Стратегія і політика Європейського Союзу у сфері гігієни та безпеки праці розвивалася протягом кількох десятиріч. З 1980-х років одним із пріоритетів ЄС стає забезпечення здорових і безпечних умов праці. Сьогодні це один з найбільш концентрованих і, як зазначено у ст. 153 Договору про функціонування Європейського Союзу (ДФЄС), найважливіших напрямів соціальної політики Євросоюзу. Право кожного працівника на працю в умовах, що забезпечують його здоров'я, безпеку і гідність, закріплено у ст.

31 Хартії ЄС про основні права. Правові основи охорони праці знайшли розвиток у фундаментальній законодавчій базі ЄС і підкріплені значною кількістю інструментів незаконотдавчого характеру. Загалом законодавство ЄС у сфері гігієни та безпеки праці ґрунтується на чотирьох основних принципах:

- 1) досконаліші стандарти охорони праці покликані сприяти підвищенню конкуренції;
- 2) законодавство про охорону праці може дати очікувані результати тільки за умови його належного дотримання;
- 3) виникнення нових ризиків потребує розроблення нових правових норм;
- 4) соціальний діалог залишається основним засобом під час розроблення стратегії і політики у сфері охорони праці, успіх якої залежатиме від спільних зусиль соціальних партнерів.

Стратегія і політика ЄС у сфері гігієни та безпеки праці спрямована на виконання двох основних завдань:

у соціальній сфері – захист працівників за допомогою забезпечення відповідного рівня охорони праці (ст. 153 Договору про функціонування Європейського Союзу);

в економічній сфері – забезпечення відповідності товарів, які виробляють, стандартам з безпеки та гігієни праці (ст. 169 ДФЄС, директива 2001/95/ЄС).

Головною метою стратегії і політики у сфері гігієни та безпеки праці ЄС є зведення до мінімуму виробничого травматизму і професійних захворювань. За минулі роки ця мета набула нового значення, охопивши поняття «добробут на роботі». Йдеться про сприятливі моральні та психологічні умови праці з виключенням чинників стресу на робочих місцях, а не лише про зниження кількісних показників нещасних випадків і профзахворювань. Крім головної, відокремлюють *допоміжні цілі* стратегії і політики у сфері гігієни та безпеки праці Європейського Союзу:

- профілактика соціальних ризиків (стресів, домагань на робочому місці, депресій, роздратування, ризиків, пов'язаних з алкогольною, наркотичною, медикаментозною залежністю);

- аналіз нових ризиків, а також ризиків, пов'язаних з роботою з хімічними, фізичними та біологічними агентами, і ризиків, пов'язаних з виробничим середовищем (ергономічні, психологічні, соціальні ризики);

- урахування змін у формах зайнятості, організації праці та робочого часу (до найуразливішої групи належать частково зайняті або тимчасові працівники);

- урахування розмірів підприємств (програми щодо запобігання ризикам мають бути спрямовані також на малі та середні підприємства, приватних підприємців, хатніх працівників тощо);

- інтенсивна профілактика професійних захворювань (особливу увагу приділяють вирішенню проблем опорно-рухового апарата, а також

захворюванням, пов'язаним з утратою слуху і роботою з токсичними матеріалами та речовинами);

- урахування демографічних змін; урахування гендерного чинника під час оцінки ризиків, проведення превентивних заходів і компенсаційних виплат.

Для досягнення поставлених цілей здійснюють гармонізацію стандартів у сфері охорони праці в державах – членах ЄС. Активно цей процес розпочався з кінця 1980-х років, що збіглося із завершальним етапом створення єдиного економічного і правового простору ЄС. У цей час були ухвалені директиви, що стосуються засобів індивідуального захисту працівників, знаків безпеки на робочому місці, максимальної маси вантажу, який дозволяється переносити вручну, і т. ін.

У 1989 року було ухвалено основний документ у сфері охорони праці – рамкову Директиву 89/391/ЄЕС «Про впровадження заходів щодо поліпшення безпеки та охорони здоров'я працівників під час роботи». Директива містить загальні принципи, що стосуються запобігання виробничим ризикам, поліпшення стану гігієни та безпеки праці, виключення чинників ризику і нещасних випадків, інформування, консультацій, пропорційної участі відповідно до національного законодавства або практики, навчання працівників тощо. Рамкова директива передбачає право працівників не виконувати роботи у разі серйозної небезпеки, можливості нещасного випадку або захворювання.

Таким чином в Євросоюзі безпеці праці та охороні здоров'я працівників приділяється належна увага, що є прикладом для нашої країни.

Чепеляк К.В.

курсант

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник – старший викладач
кафедри кримінального процесу
кандидат юридичних наук*

Гаркуша А. Г.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ОКРЕМИЙ АСПЕКТ

Визначальною ланкою правосуддя є доказування, що забезпечується розвинутою теорією доказів. Серед процесуальних джерел доказів виділяють висновок експерта, що є однією з найбільш поширених форм використання